

HRVATSKI

Godina XVII, broj 43

25. listopada 2007.

cijena 100 Ft

Bogat kulturni program Šokačkog sijela u Vršendi

Foto: Stipan Balatinac

Komentar

Očuvati škole, očuvati nastavu, ali i unaprijediti učenje hrvatskoga jezika

Posljednjih nekoliko mjeseci, pa i više od godinu dana, integracija mjesnih škola najviše zaokuplja našu javnost. Nadležna tijela Hrvata u Mađarskoj redovito raspravljaju na temu kako očuvati hrvatsku nastavu, tražeći optimalna rješenja. Kako je više puta naglašeno, u tom imaju vrlo važnu ulogu upravo čelnici mjesnih hrvatskih zajednica, hrvatske samouprave koje imaju zakonom zajamčena prava pri zastupanju interesa svojih zajednica.

Osobito predmetna nastava hrvatskog jezika, koja je i dosada bila u nezavidnom položaju unutar većinske škole u kojoj je teško privući roditelje da svoju djecu upišu na hrvatski jezik, dovedena je u opasnost. Naime, spajanjem tih naših škola s drugim školskim ustanovama u kojima se ne predaje naš jezik, još je više otežana nastava hrvatskoga jezika. Sve su to organizacijski problemi, ali su oni temelj za bilo kakvu budućnost hrvatske jezične nastave. Stoga je opravdana pozornost koja se u zadnje vrijeme posvećuje tom problemu, s više manje uspjeha.

Međutim, postoje i drugi, barem toliko važni, ako ne i važniji problemi. Malo se govori o svakodnevnim poteškoćama, o sadržaju i kvaliteti postojeće nastave.

Već odavno znamo da ona nije kakva bi trebala biti. Uz mali broj prijavljenih, još je veći problem znanje hrvatskoga jezika kojim ne možemo biti nimalo zadovoljni. Iz godine u godinu ponavljaju se poteškoće oko udžbenika kojih ili još uvijek nema za sve razrede ili se tiskaju i stižu u naše škole sa znatnim zakašnjenjem. Djeca dolaze s malim jezičnim znanjem jer se ono više ne donosi od kuće, a malo je udžbenika koji bi odgovarali postojećim prilikama.

Kako predavati hrvatski u sredinama gdje se on malo rabi izvan školske nastave, izvan školskoga sata? Kako unaprijediti nastavu hrvatskoga jezika i prilagoditi je zahtjevima situacije u kojoj se nalazimo? To su samo neka od glavnih pitanja na koje pod hitno moramo naći odgovore. U protivnom, hrvatska nastava niti će opstati, niti će imati smisla. Jer, isto toliko nam je važno da ona odgovara zahtjevima vremena. Da se poslužimo riječima jednoga našeg uglednog profesora s hrvatske katedre u Pečuhu: opasno je učiti hrvatski jezik na mađarski način. Konačno, to i nije hrvatski jezik, jer nam on neće poslužiti ni u svakodnevnoj komunikaciji, bez koje nema nijednog jezika.

S. B.

„Glasnikov tjedan”

Osvrnimo se malo na događanja iz prošloga tjedna u našoj matičnoj domovini. Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić raspisao je parlamentarne izbore koji će se održati u nedjelju, 25. studenoga. Vruća hrvatska politička jesen tek se počinje zagrijavati pred samu završnicu izbora. Dvije najjače stranke, vladajuća HDZ i oporbena SDP ulažu sve napore kako bi osvojile potrebnu većinu u Hrvatskom saboru i

formirali novu hrvatsku vladu. Na vanjskopolićkom planu Hrvatska je u utorak, 16. listopada, sa 184 glasa zemalja članica Opće skupštine UN-a, u trećem krugu glasovanja, izabrana za nestalnu članicu Vijeća sigurnosti UN-a s dvogodišnjim mandatom koji počinje 1. siječnja 2008. godine. Velika je to pobjeda hrvatske diplomacije, donose novinski izvori.

Unatoč svim našim strahovima od ponovnih nemira u Budimpešti povodom državnog praznika 23. listopada, spomen-dana izbijanja Revolucije iz 1956. godine, sve je proteklo razmjerno mirno. Izgreda je bilo, policija se i sukobila s nezadovoljnicima, ali veliki ispadi, slični onima iz 2006. godine, nasreću izostali su. Možda je tome pridonijelo i hladno te kišovito vrijeme koje je pomalo mirisalo na snijeg. Kažu kako je u listopadu 1956. godine sniježilo. Nesretno dvadeseto stoljeće za mađarsku državu, poraz u Prvome svjetskom ratu i Trianon iza kojega je 3,5 milijuna Mađara ostalo izvan granica Mađarske, Szálasiéva nacistička tvorevina i strelasti križevi, Rákosiévi komunistički režim, i 1956. pobuna, želja za slobodom, ugušena ruskim tenkovima u

svoga dva tjedna, više od dvjesto tisuća mađarskih građana otišlo je iz Mađarske, a ruski vojnici su otišli iz nje tek 1991. godine. Sve to u jednome vrtložnom stoljeću, previše da bi se shvatilo... S nadom se ušlo u novo stoljeće i u prostor Europske unije u kojem se opet može mirno, bez granica i carina, putovati od Arada do Požuna.

U Zagrebu je u organizaciji Hrvatske matice iseljenika održan bogat sadržajima Tjedan Hrvata iz Bosne i Hercegovine. Internetskim stranicama najzanimljiviji dio bila je revija narodnih nošnji koje su nosile poznate javne osobe. Tjedan Hrvata iz Mađarske u matičnoj domovini u organizaciji HMI održan je 1997. godine. Što se odonda događalo s nama, za što smo postali bogatiji, a za što siromašniji, po nama samima i što o tome zna javnost u matičnoj domovini, pitanje je koje traži skori odgovor. U Rovinju je završen IV. Susret književnika hrvatskih manjina u susjednim zemljama. Ove je godine jedna od središnjih ličnosti Susreta bio znanstvenik iz Gradišća, akademik Nikola Benčić i njegovo djelo. Benčić se rodio u Nardi u Mađarskoj, a 1956. godine kao gimnazijalac srpsko-hrvatske gimnazije u Budimpešti napušta Mađarsku. Bio je profesor na gimnaziji i na pedagoškoj akademiji u Željeznom. Jedan od vodećih stručnjaka za kulturu i književnost gradišćanskih Hrvata, autor i suautor, urednik mnogobrojnih knjiga o jeziku, kulturi i književnosti gradišćanskih Hrvata.

Branka Pavić-Blažetin

Visoki dužnosnici Republike Mađarske i Vlade 23. listopada odaju spomen Revoluciji iz 1956. godine

Očuvanje materinskog jezika prije svega i iznad svega

U suorganizaciji Hrvatske manjinske samouprave te Vjerske i kulturne udruge šokačkih Hrvata, u subotu, 6. listopada, u Vršendi je priređeno XII. Šokačko sijelo u okviru kojega je održan II. forum hrvatskih manjinskih samouprava mohačke mikroregije.

Na forumu hrvatskih samouprava, kojemu je predsjedavala Marijana Balatinac Al Emad dr., raspravljalo se o mogućnostima učenja hrvatskoga jezika u mohačkoj Šokačkoj čitaonici, te o osnivanju narodnosne platforme i simbioze. Premda su na forum pozvani svi predstavnici hrvatskih samouprava u mohačkoj mikroregiji, odazvali su se samo čelnici i dio hrvatskih samouprava i udruga iz Mohača i Vršende. Mali broj odazvanih nije umanjio značenje ovoga skupa, koji je bio vrlo sadržajan, posvećen vrlo važnoj temi, a to je itekako aktualno pitanje: kakve su mogućnosti učenja hrvatskog jezika na području mikroregije. Forumu je nazočio i načelnik sela Károly Körtési.

Podsjetimo da je na poticaj članova Skupštine HDS-a Marijane Balatinac Al Emad dr. i dopredsjednika mohačke Šokačke čitaonice Đure Jakšića narečeni forum utemeljen 3. travnja u Mohaču, s prvenstvenim ciljem da redovito okupi predstavnike hrvatskih samouprava kako bi se usuglasili godišnji programi, razmotrila aktualna pitanja, a inicijatori su ponudili pomoć i oko sastavljanja raznih natječajja.

Na prvu temu uvodno je predavanje održala Bea Jankovića, voditeljica hrvatskog kruguža u mohačkoj Šokačkoj čitaonici, koji je utemeljen prije 3-4 godine, a trenutno ima 35-40 polaznika od „vrtićaša”, pa čak i mlađih, do učenika 5. razreda. Budući da je znanje hrvatskoga jezika bilo vrlo slabo, počeli su s učenjem hrvatskih pjesama, plesova, dječjih igara i brojalica. Lani su već imali redovite nastupe na svim programima hrvatske zajednice u Mohaču, za Božić, poklade, Majčin dan, Antunovo, a obnovljen je i duhovski običaj šokačkih „kraljica”. Kako reče Bea Janković, dvije učenice 6. razreda pohađaju HOŠIG Miroslava Krleže u Pečuhu, čega već odavno nije bilo.

No, kako je uz ostalo naglašeno, žalosna je situacija što se ni u jednoj mohačkoj osnovnoj školi ne uči hrvatski, iako je bilo više pokušaja da se on uvede. Rad na tome polju vrlo uspješno odvija se u Šokačkoj čitaonici, što pokazuje i veliko zanimanje roditelja i djece, ali isto tako postoje i poteškoće oko

nabave odgovarajućih udžbenika, bez kojih je vrlo teško raditi. Budući da nije riječ o obrazovnoj ustanovi, udžbenici se mogu nabaviti samo po visokoj tržišnoj cijeni, a za to ne postoje dovoljna materijalna sredstva. U nastavku je potaknuto kako bi možda i nekoliko vršendske djece moglo učiti hrvatski jezik u Mohaču. Dopredsjednik Šokačke čitaonice u tome je ponudio svesrdnu pomoć naglašujući kako vrlo rado očekuju i hrvatsku djecu iz Vršende.

Drugi predavač na vršendskom forumu, János Merk, prije svega zauzeo se za uporabu izraza «narodnosni» umjesto neodgovarajućega «manjinski», jer narodnosna zajednica nije isto što i manjina. Po njemu poželjna bi bila izrada narodnosne platforme koja bi okupila sve narodnosti, čiji bi se interesi mogli uključiti u simbiozu. Za to su pak potrebni takvi pripadnici narodnosnih zajednica koji mogu izraziti svekolike, najvažnije interese narodnosnih zajednica u Mađarskoj. Po njemu, za preživljavanje je potrebna stalna improvizacija, jer se zakoni neprestano mijenjaju.

Na vršendskome skupu zaključak je bio da treba uložiti sve snage kako bi se jezik prije svega i iznad svega očuvao i njegovao, a za to treba pronaći odgovarajuće oblike. Sve dok ne bude najmanje osam prijavljenih, teško da će biti uveden hrvatski jezik u bilo koju mohačku školu, stoga je s mogućnostima važno upoznati i roditelje, a kako su istaknuli članovi državne samouprave, taj će problem iznijeti i na idućoj sjednici HDS-a.

Kako smo čuli, u Mohaču je s osam sudionika uspješno završen i tečaj hrvatskog jezika za odrasle, što je podupirala i Šokačka čitaonica.

Na kraju je još bilo riječi i o programima u sljedećem razdoblju, a predsjednica mohačke Hrvatske samouprave najavila je Hrvatski dan koji će se prirediti 17. studenog u Mohaču. U okviru svečanoga programa upriredit će se misa na hrvatskom jeziku, prisjećanje na Anku Kršić te prigodni kulturni program uza sudjelovanje mohačkih hrvatskih KUD-ova i tamburaša.

Mohačka Šokačka čitaonica i ove godine organizirat će prigodni program za Božić, koji privlači i roditelje i djecu.

Sudionici foruma izrazili su nadu da će se ubuduće odazvati u većem broju kako bi ostvarili ono što su zacrtali na osnivačkom sastanku u Mohaču.

S. B

MIKIŠTROF – Oko Božić ćedu austrijski državljani moći prez granične kontrole putovati u Slovačku, Ugarsku i Sloveniju. U Mikištrofu su se nedavno sastali ministri unutarnjih poslova Austrije i Ugarske da se pripreme za novu situaciju. Austrijski i ugarski policajci ćedu pojačano suradivati u graničnom prostoru. To je rezultat sastanka nadležnih ministrov Austrije i Ugarske. Ministar unutarnjih poslova Austrije Günther Platter i ugarski ministar za pravosuđe i policiju Albert Takács u Mikištrofu su potpisali Dogovor o kooperaciji policije. U njem stoji da kanu izdjelati skupni koncept za sigurnost graničnoga prostora. Predvidjene su mišane austrijsko-ugarske patrole kot i skupne akcije dvih policijov. Pojačano ćedu izminjati informacije, a predvidjeni su i redoviti sastanki za koordiniranje. Kako je rekao ministar Platter, kad Ugarska pristupi šengenskomu prostoru, vojska će suradivati s policijom pri čuvanju sigurnosti u graničnom prostoru. Ta služba vojske neka dura do septembra 2008. ljeta. Po tom ćedu analizirati cijelu situaciju. Šengenska granica med Austrijom i Ugarskom bi mogla pasti još pred Božići. Ugarska da je dobro pripravna i da ima visoke standarde, tako Platter. Oficijelno EU-ministri kanu zaključiti proširenje šengenske zone pri sjednici 8. i 9. novembra.

Zemaljski Dan Hrvata održat će se 10. studenog u Budimpešti

Program priredbe

15:00–16:00 Sveta misa u crkvi Sv. Emerika (Budimpešta, XI. okrug, Villányi u. 25)

16:30–17:00 Otvorenje izložbe
Fotografije iz arhiva Etnografskog odjela Muzeja Janus Pannonius u Pečuhu
Autorica izložbe: Ruža Begovac,
voditeljica Etnografskog muzeja u Pečuhu
(Budimpešta, Hotel Flamenco, Tas vezér u. 7)

17:30 Himne
Otvorenje, pozdravni govori, dodjela odličja i priznanja

18:00–20:00 Gala program

Folklorni program Hrvatskog umjetničkog društva „Luč“ i društva „Tamburica“ Hrvatske osnovne škole i gimnazije iz Budimpešte:

- „Ti vršendska seko”, vršendski plesovi
- Dalmatinski svadbeni običaj
- Plesovi iz Pomurja
- Plesovi iz Podravine
- „Sve ptičice iz gore”
- Bunjevački svatovi

Pečuh

PRAG – Studenti Odsjeka za slavistički i istočnoevropski studij na Filozofskom fakultetu Karlova sveučilišta u Pragu 24-25. listopada organiziraju konferenciju mladih slavista pod pokroviteljstvom tamošnjega slavističkog odsjeka. Cilj je ovoga multikulturalnog susreta upoznavanje studenata slavistike s istraživačkim radom kolega iz drugih domaćih i inozemnih sveučilišta te usporedba različitih pogleda na izabrane teme kao polazište za raspravu. Želja je organizatora da ovaj skup pridonese uvođenju slavistike u okvire europske kulture. Prilozi s konferencije bit će objavljeni u zborniku. Tematska područja konferencije jesu: 1. Uloga dijalekata u oblikovanju slavenskih književnih jezika, 2. Jezična politika slavenskog areala, 3. Bilingvizam i diglosija kod slavenskih stanovnika Europe, 4. Europa u ogledalu ruske kulture, 5) Stereotipi u nacionalnoj svijesti slavenskih naroda, 6. Češka tematika u slavenskim književnostima 19. i 20. stoljeća, 7. Književnosti slavenskog areala između tradicije i nihilizma. Informacije na adresi: www.slavkonf.com

ZAGREB – U Mihovljanu se 20. listopada, u organizaciji Centra za tradicijska glazbala Hrvatske (www.gajde.com) održavo 1. hrvatski gajdaški festivali. Mihovljan je naselje šezdesetak kilometara udaljeno od Zagreba, u Hrvatskom zagorju koje je dalo dom Međunarodnom festivalu tradicijskih glazbala: 1. hrvatskom gajdaškom festivalu. Na festivalu su nastupili svirači tradicijskih glazbala iz raznih krajeva Hrvatske, pa su posjetitelji, osim gajda i dudu (dude su prastaro glazbalo tipa gajda koje se nekada davno sviralo u čitavom sjeverozapadnom dijelu Hrvatske, tako i u Hrvatskom zagorju) mogli čuti i cimbal, ljericu, trontulju, samicu, rozenice, mih i mnoštvo drugih glazbala. Osim svirača tradicijskih glazbala iz Hrvatske, nastupili su i gosti iz inozemstva: Juro Dufek gajdaš iz Slovačke i Yutaka Ban, gajdaš iz Japana (svira hrvatske i bugarske gajde). Nastupili su i Hrvatski gajdaški orkestar, a kao poseban gost Lidija Bajuk. Festival je organizirao Centar za tradicijska glazbala Hrvatske što ga je osnovao i vodi Stjepan Večković, solist na tradicijskim glazbalima pri Ansamblu Lado. Festival se ostvario pomoću Turističke zajednice Krapinsko-zagorske županije, te Mihovljanci. stjepan025@yahoo.com

Spomen-ploča znak sjećanja na novinara i pjesnika Branka Filakovića

Branko Filaković rodio se prije 65 godina, 1942, u Santovu, a umro prije 16 godina, 1991, u Pečuhu. Novinar Hrvatske redakcije Mađarskog radija, kulturni djelatnik, pjesnik i publicist, sin Stipana i Đule rođene Mandić, nakon završetka osnovne škole u rodnom selu, školovanje nastavlja u hrvatsko-srpskoj učiteljskoj školi u Budimpešti, a visoku školu završava u Pečuhu.

Kao mladi učitelj dobiva namještenje u Koljnofu, a potom pedagoški rad nastavlja u pečuškoj hrvatskoj osnovnoj školi da bi od 1970. godine radio kao novinar i urednik Hrvatsko-srpske redakcije pri Mađarskom radiju. Kako leksikonska natuknica kaže, Branko Filaković slovio je za jednog od najsvjesnijih Hrvata u Mađarskoj i svojim je ustrajnim i savjesnim radom te reportažama bio omiljen među svojim slušateljima. Člancima se redovito javljao u Narodnim novinama i Narodnom kalendaru, a posthumno mu je izdana i zbirka pjesama i lirskih zapisa „Zatajiti korijene tuge i duge”. Prvi put su mu stihovi objavljeni u antologiji U kolo 1969. godine. Na poticaj Hrvatske kulturne udruge Augusta Šenoae u Pečuhu, već je postavljeno nekoliko spomen-ploča u znak sjećanja na ljude i događaje koji su obilježili hrvatski dio prošlosti grada Pečuha.

Tako su članovi Udruge na čelu s predsjednikom Mišom Heppom potakli i postavljanje spomen-ploče prerano preminulom novinaru i pjesniku Branku Filakoviću na zidu pečuške redakcije Mađarskog radija, gdje je Branko Filaković proveo 21 radnu godinu, javljajući se u eter na hrvatskom jeziku. Udruga smatra kako treba zabilježiti ono što su Hrvati radili i time ostavili trag u životu

Pečuha i Baranjske županije, a jedna od tih osoba je i Branko Filaković. Spomen-ploča Branku Filakoviću otkrivena je 9. rujna u nazočnosti članova uže i šire obitelji, na čelu sa suprugom Evom Filaković i sinovima Brankom i Vjekoslavom. Svečanosti je nazočio velik broj uglednika iz javnoga i kulturnog života hrvatske zajednice u Pečuhu uza sudjelovanje Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoae koji je otpjevao nekoliko omiljenih pjesama Branka Filakovića.

Sjećanje na Branka Filakovića prizvali su u svojim govorima Brankovi kolege i suradnici Stanko Kolar i Julije Njikoš.

Stanko Kolar naglasio je kako Branko nije mogao prešutjeti ako mu je netko dirnuo u rod, hrvatsko podrijetlo. Družio se s Brankom sve do njegove smrti. Bio je pristupačan, otvoren, druželjubiv i vesele naravi, ali je znao oštro reagirati pogotovo na društvene nepravilnosti, kazao je Stanko Kolar.

Julije Njikoš osvrnuo se na suradnju Pečuškog i Osječskog radija gdje je onovremeno bio glazbeni urednik. U svojim emisijama Branko je unosio pozitivne kreativnosti u želji da napravi uvijek nešto novo i bolje. Stvarao je klimu timskog rada, u želji da prilozi budu na što višoj profesionalnoj razini, a nije zaboravljao ni na odgajanje mladih kadrova. Klonio se senzacionalizma svjestan da informacija mora biti istinita i provjerena.

Spomen-ploču u nazočnosti predsjednika HDS-a Miše Heppa otkrili su Stanko Kolar i Julije Njikoš, a spomen-vijenac uz ploču položila je Brankova udovica gospođa Eva Filaković sa sinovima i unukama Valentinom i Blankom.

Branka Pavić-Blažetin

IV. Gradišćanskohrvatski kulturni festival u Sambotelu

Spominjanje Ivana Mažuranića

Vince Hergović je pred spomen-pločom govorio o Ivanu Mažuraniću, bivšemu studentu sambotelskoga liceja

Bojsek rijetko se zgoda da pred sambotelskom katedralom se začuje hrvatska himna, no prošle subote s *Lijepom našom* je započeta spomin-svetačnost hrvatskoga bana i pjesnika Ivana Mažuranića. U Ulici Jánoša Szilya pod brojem 4, je jedno ljeto (1834/1835) studirao spomenuti velikan. Njemu u čast je pred dvimi ljeti otkrilo spomin-ploču Hrvatsko kulturno i vjersko društvo u Sambotelu. Kao jedan od inicijatorov postavljenja te mramorne ploče, a i sadašnji glavni organizator ovoga programa Vince Hergović, plajgorski načelnik, ujedno i član spomenutoga društva, je 13. oktobra (subota) otpodne je govorio o Mažuraniću, saborskom zastupniku, dvorskomu kancelaru, istaknuo je njegovu važnost u jačanju hrvatske autonomije, a nije zabio spomenuti reformera uprave, sudstva i školstva ter rodoljuba i pjesnika, ilirca. Vijenac su pred zgradom položili zastupnici spomenutoga Društva ter peljači gradske Hrvatske manjinske samouprave. S gradišćanskom himnom su zbogom dali pozvani gosti ovom važnom mjestu u žitku sambotelskih Hrvatov, potom su nastavili put u Kisfaludyevu ulicu, kade je u nastavku jesenskoga festivala slijedilo kulturno otpodne s brojnim hrvatskimi grupami, skoro iz svakoga našega sela Željezne županije. Uglavnom jačkarno spravišće je otvorio sambotelski Zbor „Sv. Cecilija“, za njimi su došli kiseški svirači i pjevači „Zore“. Za petrovskom „Ljubićicom“ je došla Ulici

Vijenac su položili zastupnici Hrvatskoga kulturnoga i vjerskoga društva u Sambotelu ter gradske Hrvatske manjinske samouprave

Na program su došli Hrvati iz grada i cijele okolice

„Slavuj“ iz Hrvatskih Šić

Jánosa Szilya „Danica“ iz Bika, uz pratnju harmonike Janoša Viraga, a jedina plesna grupa „Četarci“ je nazočne obdarila Polkićom i Dolnjopuljanskim kolom. Mirko Berlaković i njegov koraš iz Prisike pravi su veseljaci, to su i ovput dokazali. Sambotelske „Djurdjice“ ter šički „Slavuj“ takaj su nastupili, a židanska „Peruška Marija“, na čelu s mjesnim načelnikom Štefanom Krizmanićem, otpjevala je i židansku himnu i završila je službeni program. Potpredsjednik Hrvatske državne samouprave Matija Šmatović je čestitao izvodjačem i zaželjio im i nadalje uspješno djelo u teškoj, ali lipoj dužnosti njegovanja hrvatske riči i kulture.

-Tiho-

Vijesti iz Čavolja

Skupina umirovljenih pedagoga, nekadašnjih ravnatelja i nadzornika bajske kotara, koja broji 20 članova, 27. rujna okupila se u Čavolju – izvjestio nas je umirovljeni ravnatelj, dugogodišnji ravnatelj mjesnog Zavičajnog muzeja dr. Mišo Mandić. Tom ih je prigodom u Seoskoj kući primio načelnik János Berta, koji ih je ukratko upoznao sa životom naselja. Dr. Mišo Mandić održao je predavanje iz povijesti sela, nakon čega im je predstavio stalnu izložbu fotografija koja je postavljena u predvorju Seoske kuće, a organiziran je i obilazak povijesnih znamenitosti i kulturnih spomenika mjesta. Posjetili su i mjesnu školu, gdje su ih strukom cvijeća dočekali učenici, a ravnateljica Eva Vidaković-Mamužić kratko predstavila školu. Uz to okupljeni su pogledali i stalni postav Zavičajnog muzeja, gdje su na dar dobili knjigu dr. Miše Mandića „Čavolj u tisućljeću“. Susret je nastavljen druženjem uza zajednički objed, uz razgovor i prebiranjem uspomena, a prije dolaska iz Čavolja posjetili su i mjesno poduzeće Mogyi Kft.

Dan poslije, 28. rujna, u Čavolju su boravili i gosti iz Subotice, novinari Bunjevačkih novina i Zvonika, koji su u Zavičajnome muzeju pogledali stalnu izložbu postavljenu povodom 55. obljetnice Čavoljske bunjevačke kulturne grupe i 50. obljetnice državne turneje. Nastavak je to dugogodišnje uspješne i uzajamne suradnje na polju etnografije.

Istoga dana dr. Mišo Mandić održao je predavanje učenicima 6. razreda mjesne škole, uz razgledavanje bogate zbirke Zavičajnog muzeja.

MOHAČ – Kako nas je obavijestio dopredsjednik Đuro Jakšić, Odrasla izvorna folklorna skupina Šokačke čitaonice u Mohaču, čiji je voditelj Stipo Bubreg Mariška, u nedjelju, 7. listopada, gostovala je na Danu sela u obližnjem Babracu. Nastupivši u prigodnom kulturnom programu, mohački Šokci prikazali su Mohačke polnočne svatove i spremanje buša, koje je koreografirao nekadašnji plesač László Szabó.

U nedjelju, 21. listopada, Mohačka šokačka čitaonica gostovala je u Hrvatskoj kod svojih prijatelja u Otoku kod Vinkovaca, a tom je prigodom posjetila i grad Vukovar. Ženski pjevački zbor, TS „Šokadija“ i članovi vodstva Šokačke čitaonice sudjelovali su na svetoj misi koja se održala u 10 sati.

ANDZABEG – Od 23. do 25. studenoga 2007. u samostanu Sestara cistercita „Regina Mundi” u Érdligetu (2030 Érd, Tárnoki út 11) održat će se *duhovna obnova* koju će ponovno predvoditi otac Mihovil Filipović, redovnik Marijinih misionara iz Zagreba. Tema duhovne obnove bit će Tražite najprije Božje kraljevstvo. Predviđeno je da duhovna obnova traje od petka, 23. studenoga, do nedjelje, 25. studenoga popodne. Cijena smještaja i tri obroka na dan iznosi 7000 forinti po danu. Podrobni program i upute za dolazak u samostan zainteresiranima će biti dostavljen tijekom listopada. Za sve informacije i prijavu možete se obratiti Melindi Adam, tel.: 06 1 269 4955 ili na mobil 00 36 20/973 4013.

SUBOTICA – Radio-televizija Srbije planira emitiranje emisija posvećenih životu i radu nacionalnih manjina u Srbiji, tako i hrvatske. U tom su cilju nedavno u Beogradu predstavnici nacionalnih vijeća s RTS-om i Službom za ljudska i manjinska prava potpisali sporazum o suradnji na proizvodnji i emitiranju toga programa. Predstavnik Službe Veselin Todorović kaže da su u pitanju tjedne polusatne emisije. Svaka sljedeća bit će posvećena jednoj od nacionalnih zajednica koje žive u Srbiji. Cilj je projekta, kako se navodi u dokumentima, da se šira javnost upozna s „multikulturnom i višenacionalnom slikom današnje Srbije”. U sporazumu koji su tri strane potpisale navodi se kako se pošlo od rezultata popisa stanovništva iz 2002. po kojemu 17,5 posto građana Srbije pripada nekoj od nacionalnih manjina. Sporazum o suradnji na proizvodnji i emitiranju programa u ime hrvatske manjine potpisao je član IO HNV-a zadužen za informiranje Mato Groznica.

TAVANKUT – Vojvođansko selo Tavan-kut i HKPD „Matija Gubec” 6. listopada posjetila je ekipa koja će sudjelovati u snimanju filma «Od zrna do slike» u režiji Branka Ištvančića. Ekipa je obišla teren u Tavankutu, gdje se planira snimanje filma, Galeriju slika od slame, HKPD-a „Matija Gubec” te stalni postav slika od slame u župnom dvoru mjesne crkve Srca Isusova. Prema riječima Branka Ištvančića, prvoga čovjeka toga projekta, početak snimanja planiran je za 26. listopada u trajanju od pet dana. Kako je istaknuto, ovo je iznimno važan projekt, ne samo za umjetnost u tehnici slame nego i za cijelu hrvatsku zajednicu u Vojvodini. Tako će se pridonijeti promicanju kulture i tradicije ovdašnjih Hrvata.

Hrvatski dan u Kemlji s jačkari iz Čeprega, Hrvatskoga Jandrofa i Staroga Grada

Naš zbor Mali Dunaj

Hrvatski koruš iz Staroga Grada prvi put je nastupio u Kemlji

Člani „Konoplja” pred polaganjem vijenca

Miloradićev grob va kemljanskom cimiteru

Septembar je ta misec kad imamo čuda programov, ali najveći je svenek naš Hrvatski dan u Kemlji. Mogli biste pitati zač imamo ta svetak u septembru? Osamnaestoga septembra se je narodio Mate Meršić-Miloradić, i svako ljeto oko toga dana svečujemo. Njega čuvamo u spominki, imamo u školi Zakladu Mate Meršića-Miloradića, i jačkarni zbor nosi njegovo ime, a u selu je otvorena i Miloradićeva ulica. Njegov spomenik stoji pri crikvi i svako ljeto položimo vijenac, tako smo i ovput imali mali program u cimiteru. Molili smo i jačili pri grobu, koji je lani obnovljen. I ljetošnji dan je bio lip, sunce je svitilo, teplo je bilo. Goste smo čekali va Hrvatskom klubu, došli su iz Čeprega, Hrvatskoga Jandrofa (Slovačke) ter iz Staroga Grada. Kad smo svi skupadošli, išli smo va cimiter. Na programi u kulturnom domu nisu nastupali samo gosti, nek i naše domaće grupe. Dica iz čuvarnice su nam pokazala šareni program. No kad smo čuli jandrofski muški zbor i njeve tamburaše, nas je srce jako zabolilo.

Zač nimamo mi ovde u selu takove ljude ki bi se od srca naučili tamburati? Imamo mladu dicu ki su se dosada učila, ali prošla su u gimnaziju, i ne dojdou domom svaki tajedan.

Sad ćemo početi s novu dicu u školi. Jačkarni zbor iz Čeprega si je doprimio takove pjesme ke mi ne poznamo. Jako su se vidile svakomu te jačke. Dobro je je bilo poslušati. Nažalost, Čepreg je daleko od Kemlje, i rijetko se sretnemo. Člani zbora iz Staroga Grada su se jako veselili da imaju priliku pokazati ča su se naučili va ovom kratkom vrimenu, postojou jedno ljeto. Jačkari su bivši Kemljanci i Bizonjci. Jako čuda i lipi jačak smo čuli od njih.

Naši jačkari „Maloga Dunaja” i tancoši „Konoplja” isto tako su pokazali kratak, ali lip program. Čuda ljudi je došlo pogledati nas. Svi su rekli da je bilo sve jako lipo. Ja sam zadovoljna i zato da nisu nek Kemljanci bili ovde, nek i ljudi iz Novoga Zelanda, Amerike, Australije i Hrvatske.

Rekli su da ćeju povidati doma kakov kulturni žitak je u ovom selu. Jula iz Amerike se je pod svim programom plakala. Onda ju je zvao na telefonu nje muž. Rekla mu je da sada nima vrimena pominati se ar je na programi. Dan smo završili zi dobru vičeru i vinom. Zatim smo svi skupa jačili lipe hrvatske pjesme, i za ovo je bilo vridno prirediti kemljanski Dan Hrvatov.

Marija Novič-Štipković

Intervju

Od jeseni u glavnome gradu Hrvatske

Dora Vuk, djevojka iz Fičehaza, prije godinu dana odlučila je da će se javiti na Filozofski fakultet na struku kroatistike u Zagreb, i od toga vremena započela je s punom parom učiti hrvatski jezik. Dora je odlično maturirala iz hrvatskoga jezika, rezultati su joj u gimnaziji bili izvrsni pa je tako skupila dovoljno bodova da bude primljena na budimpeštanski Filozofski fakultet, što je bio preduvjet i za inozemstvo. Radosno me je izvijestila da će od jeseni biti studentica u hrvatskome glavnom gradu, pa sam ju zamolila da podijeli svoja iskustva u svezi sa svojim uspjehom.

Razgovor vodila: Bernadeta Blažetin

Molim te, reci nešto o sebi.

– Moji su roditelji Hrvati, mama mi je iz Fičehaza, a tata iz Mlinaraca. Još od bake sam naučila dosta naših hrvatskih riječi dok smo živjeli u Mlinarcima, no moji roditelji nisu mnogo govorili hrvatski. U fičehaskoj osnovnoj školi dobila sam temelje znanja hrvatskoga jezika i hrvatske kulture. Jezik sam učila tjedno pet sati, bila sam članica hrvatskoga kružoka kod učiteljice Gabrijele Čiček, plesala sam u plesnoj skupini „Kajkavska ruža”, išla na natjecanja iz raznih predmeta pa i iz hrvatskoga jezika, jer sam to voljela. Učenje mi nije zadavao problem, uvijek sam bila odlikašica. Poslije završetka osmog razreda nastavila sam školovanje u kaniškoj Gimnaziji „Lajos Batthyány” u specijalnome jezičnom razredu gdje sam učila njemački jezik (šest sati na tjedan), i engleski jezik tri puta tjedno.

Kažeš da si pohađala hrvatski kružok, plesala, voljela hrvatski jezik, ipak si se odlučila za mađarsku gimnaziju. Nitko ti nije savjetovao da odeš u hrvatsku dvojezičnu gimnaziju?

– O tome nisam htjela niti čuti jer sam htjela ostati u maminoj blizini, kod roditeljske kuće, i mama je bila baš tada na materinskom dopustu, pa sam htjela biti uz nju. A druga stvar je bila da u ono vrijeme u javnosti sam čula o važnosti engleskog i njemačkog jezika, jer svugdje se to traži, i odlučila sam to učiti. Iz njemačkog sam položila visoki stupanj jezičnog ispita. Mislim da onda još nisam znala sama odlučiti što mi je važno, slijedila sam trendove, činilo mi se da mi je važan njemački i engleski jezik, ali u gimnaziji sam shvatila da zapravo to su jezici koje ne volim tako kao hrvatski, oni su za mene odista strani.

Odakle zamisao da odeš studirati u Zagreb?

– Unatoč raznim utjecajima hrvatski jezik je uvijek bio u meni, ili uz mene, osjećala sam da mi je važan, on je dio mog života od djetinjstva, emotivno se vežem za njega i kako rastem, sve više osjećam u sebi svoje korijene. Baš zbog toga učenje hrvatskoga jezika nisam prekinula ni za vrijeme gimnazije, pohađala sam privatne sate. Ljubav prema matičnoj domovini uvijek je postojala u meni. Često smo s obitelji odlazili k znancima, prijateljima, rodbini u Međimurje, a više puta sam ljetovala na prekrasnom Jadranu. Tijekom školovanja u osnovnoj školi imala sam mogućnost upoznati se s vršnjacima iz Hrvatske, jer smo više puta

logorovali u Donjem Vidovcu, u prijateljskom selu našeg Fičehaza. Zamisao o studiranju u Hrvatskoj iskrsla mi je ljeti 2006. godine jer sam mislila da sam usvojila njemački jezik, uz koji se ne vežem, a jezik svojih predaka slabije znam. Učenje jezika zapravo mi je hobi, neprestano pokušavam ojačati svoje znanje engleskog i njemačkog jezika, ali željela bih savršeno naučiti hrvatski jezik, i to mogu ostvariti samo u takvome jezičnom okruženju kao što je matična domovina, stoga želim studirati u Zagrebu. Želim što bolje naučiti hrvatski jezik i na taj način pomagati pri uzdizanju hrvatske manjine u Mađarskoj.

Kako si prošla na prijamnom ispitu, odnosno na maturi?

– Kada smo saznali da će biti novi sustav bodovanja, vidjeli smo da jedan jezični ispit nije dovoljan da budemo primljeni na fakultet, zbog toga sam odlučila da ću osim njemačkoga položiti i srednji stupanj hrvatskoga jezika, i tako sam dobila dodatne bodove. Maturirala sam iz hrvatskoga kao stranog jezika u Pečuhu, u dvojezičnoj gimnaziji. Matura se sastojala od dva dijela, imali smo pismeni i usmeni dio ispita. Trebali smo pisati dva sastavka u obliku pisma, bilo je i razumijevanje teksta i gramatički test, slično kao na ispitu srednjega stupnja.

Znaš li nešto kako je u Zagrebu?

– Mnogo ne znam, doduše jedanput sam već bila vani, jer kada sam dobila službenu obavijest da sam primljena, rekli su da trebam pokrenuti postupak da mi priznaju u Hrvatskoj svjedodžbe i maturu. Trebala sam otići u Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, gdje su bili jako ljubazni, i to su brzo riješili. Znam da ću biti smještena u studentskom domu na Cvjetnom naselju i da ću dobivati 900 kuna stipendije.

Je si li morala mnogo uložiti da budeš primljena?

– Mislim da jesam. Mnogo bi mi lakše bilo ako bi pohađala dvojezičnu gimnaziju, no ipak sam uspjela s mnogo marljivosti mnogo toga nadoknaditi. Nešto sam učila iz hrvatske povijesti, zemljopisa i književnosti. Pročitala sam najpoznatija djela nekih hrvatskih književnika. Osim toga dosta sam pratila hrvatski radio, televiziju, skidala materijale s interneta, jer sam svakako htjela biti primljena.

Što bi savjetovala onima koji bi željeli također studirati u Zagrebu, kako da se pripremaju?

– Najbolje je školovati se u dvojezičnoj gimnaziji, jer se tamo može udobno naučiti

sve što treba za maturu odnosno za prijamni ispit. Mislim da je najkorisnije mnogo čitati knjige i novine, jer tako je znatno lakše naučiti jezik i gramatička pravila.

Što očekuješ od studija u Zagrebu?

– Prije svega da jako dobro naučim hrvatski jezik, ali razmišljam i o tome da malo kasnije, ako će biti mogućnosti, da upišem i neku drugu struku.

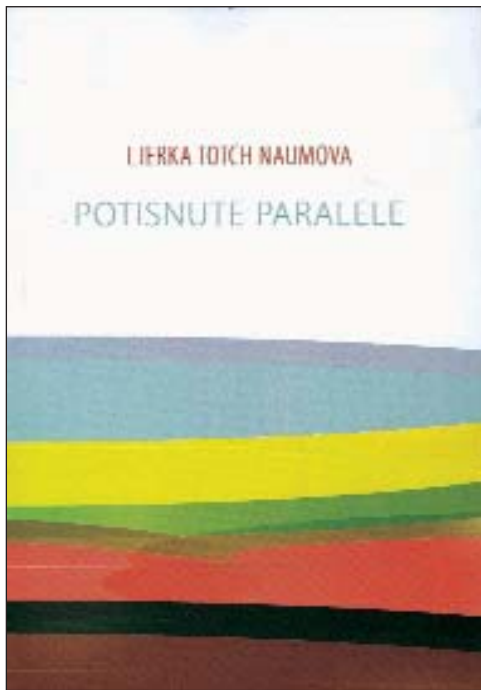

STOLNI BIOGRAD – I u tome gradu djeluje hrvatska manjinska samouprava. Tako se dogodilo da je na ovogodišnjemu tradicionalnom (već trećem) Festivalu đuveča održanom 29. rujna uz mnogobrojne Biograđane sudjelovalo i izaslanstvo gradova prijatelja, Gmünda i Zadra, s kojim je uspostavljena suradnja zahvaljujući i tamošnjom našoj samoupravi. Đuveč se kuhao u više od dvjesto kotlića, a uz to nudeni su i raznovrsni sadržaji za ljude svih dobi, od ranih prijepodnevnih sati do kasno u noć. Zadrani su kuhali riblju juhu, naravno od morske ribe i izazivali čuđenje svojim umijećem, te vedrom dalmatinskom pjesmom i turističkom razgledniocm svoga grada. Među uzvanicima bila je i savjetnica Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Carmen Floršić. Uspješnosti nastupa Zadrana pridonijela je i Hrvatska samouprava grada Stolnoga Biograda.

BILJE – U petak, 5. listopada, počeo je 8. Međunarodni Etno-susret Bilje–Kopački rit koji je trajao do 7. listopada pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića i osječko-baranjskog župana Krešimira Bubala. Program naslovljen „Etno priča iz davnina” održao se na prostoru oko dvorca Tikveš. Potom kazališna predstava Isusovačke gimnazije „Regina Pannonia”, predstavila se Đakovačka ergela s kočijama i četveropregom, Konjički klub Osijek, fijakeri, Hrvatska sokolska garda – Sokoli. Otvorena je i izložba skulptura, u ponudi se našla i hrana iz recepata prošloga stoljeća. Koncert Baruna na velikoj pozornici u dvorištu doma kulture i vatromet... Na međunarodnom etno-susretu sudjelovali su i Mješoviti pjevački zbor Ladislava Matuška iz Kukinja te KUD Dubrava iz Semelja.

Potisnute paralele

Ljerka Totch Naumova, makedonska pjesnikinja, stvara na materinskome hrvatskom jeziku. Objavila je 11 samostalnih zbirki pjesama na makedonskom jeziku, a lanjskom zbirkom u izdanju KLD-a Rešetari i Hrvatske matice iseljenika «Vrijeme koje više nije moje», potvrdila je više no uspješno svoj status u hrvatskoj književnosti kao i ovogodišnjom zbirkom «Potisnute paralele» kod istih izdavača. Autorica je članica Društva književnika Makedonije, dobitnica mnogih nagrada (Zmajeva nagrada, nagrada Radio Skopja, nagrada Zajednice Hrvata u Makedoniji) i zapaženim nastupima na pjesničkim susretima, Struškim večerima poezije, Mediteranskim susretima u Ateni, rešetaračkim i rovinjskim susretima. O Naumovoj u predgovoru njezine zbirke „Potisnute paralele” Đuro Vidmarović kaže: „Naumova je sjajan primjer hrvatskog intelektualca koji, našavši se u etničkom rasuću, izabire akulturaciju i integraciju kao prirodno rješenje i životni credo. Ali sve to ne znači rashvaćivanje već poštovanje jezika, kulture i duhovnosti naroda u čijoj je sredini odlučila živjeti. Ona materinski jezik promatra kao «kuću bitka», vraća mu se skromno, samozatajno, anonimno, tiho zakucavši na vrata hrvatske književnosti kroz rešetarački susret pjesnika.” Jedna od recenzenata „Potisnutih paralela” Ivan Slišurić u predgovoru kaže: Ovdje je sažeta Ljerkina poetika: tu je subjekt raspolučen pitanjem nastaviti put kroz vrijeme otežalo od istosti ili se okrenuti zovu prošlosti. Kako nadvladati neodlučnost? Preostaje stalna nagnutost nad svijet koji traje i prolazi, tražiti smisao postojanja i sebe u njemu. Otvorena

ruka – nada u ljubav i dobrotu, ali i vjera u pjesnikovo poslanje i moć da unatoč žaru koji peče (otpori i grubosti svijeta), nađe jezik i stvori pjesmu.

Ostaje vječno
otvorena ruka
vezani djelić sačuvan
razorenu očaranost
vijugu
tamo gdje je
sjećanje.
Ostaje vječno
otvorena ruka
i žar koji peče.

SUBOTICA – „Subotico, od starina grade” naziv je pobjedničke pjesme po ocjeni stručnog žirija, koju je u petak, 28. rujna, na VII. Festivalu bunjevačkih pisama izvela Martina Dulić, a za koju je tekst i glazbu napisao Milivoj Jovanović i aranžirao Vojislav Temunović. Najviše glasova na Festivalu prisutne publike i slušatelja Radija Subotice, koji su glasovali slanjem SMS poruka i putem telefona, osvojila je pjesma „Ej, Bunjevko, tebe srce želi” koju je otpjevao Darko Temunović. Autor je teksta i glazbe Petar Kuntić, a aranžman je napravio Vojislav Temunović. Nagradu stručnog žirija za najbolju interpretaciju dobila je Marija Jaramazović. Ona je izvela pjesmu „Nemoj, mati, tugovati”, za koju je tekst napisala Mirjana Jaramazović, glazbu Nikola, a aranžman Stipan Jaramazović. Pjesma je istodobno osvojila i drugu nagradu žirija, a njegovu treću nagradu dobila je skladba „Ej, birtašu” Marka Stipića. Poseban stručni žiri dodijelio je nagradu za najbolji do sada neobjavljeni tekst dr. Marku Senteu za pjesmu „Zvona stare crkve”, u izvedbi Marinka Rudića Vranića, koji je istodobno za ovu skladbu dobio i nagradu za najbolji aranžman. Na ovogodišnjem festivalu prvi put je dodijeljena i nagrada za najboljeg debitanta, koju je osvojila Ivana Stipić za izvedbu skladbe „Nema te više” autorice Nedeljke Šarčević, u aranžmanu Nele Skenderović. Na VII. Festivalu bunjevačkih pisama izvedeno je ukupno 12 novih skladbi koje su ocjenjivala dva žirija – za najbolji tekst i stručni žiri. Žiri za ocjenu tekstova pjesama činili su Milovan Miković, Katarina Čeliković, Tomislav Žigmanov, Ivana Petrekanić Sič i profesorica Ljiljana Dulić. Stručni žiri za izbor najboljih skladbi, aranžmana, izvođača i debitanta činili su Berislav Skenderović, Đuro Parčetić, Marijana Crnković, Antonija Pijuković i Slavko Franjo Batorek.

ZAGREB – Knjiga hrvatskoga književnika iz Vojvodine Tomislava Žigmanova „Minimum in maximis: Zapisi s ruba o nerubnom” predstavljena je 3. listopada u Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu. O knjizi su govorili uime nakladnika Božo Čović, književnik Boris Bek, filozof Marijan Krivak i autor. Čović smatra kako autor, koji dolazi iz Vojvodine, u knjizi donosi i svoju osobnost. „Povijest i sociologija nas uče da se male teme mogu nametnuti kao velike i nezaobilazne”, ocijenio je Čović dodavši kako je upravo Žigmanov u svojoj knjizi rubno nametnuo kao ozbiljnu temu. Po riječima književnika Borisa Beka, knjiga je zbirka političkih i filozofskih refleksija. „Prožeta je lamentacijom čovjeka koji voli svoj zavičaj”, rekao je Bek dodavši kako autor podnosi sudbinu tzv. bijelog prostora uz granicu, suočen s ignoriranjem i u Srbiji i u Hrvatskoj. „U svojoj prvoj filozofskoj knjizi, Žigmanov piše o svem što se događalo na ovim prostorima”, rekao je Krivak dodavši kako u tekstovima razmatra kulturni prostor Vojvodine, Srbije, bivše Jugoslavije i srednje Europe. Krivak je naveo kako autor smatra da je vrijeme u kojem živimo bliže helenizmu nego renesansi. „Tematika mu je šarolika, a vezana je uz prostor Mitteleurope obilježene nijemstvom”, ustvrdio je kako se u knjizi osjeća upravo taj mitski prostor koji bi navodno trebalo zaštititi od barbarizma, socijalizma i Rusa. Žigmanov je napomenuo kako u svojoj novoj knjizi promatra stvari koje bitno određuju Hrvate u Vojvodini. Knjiga „Minimum in maximis: Zapisi s ruba o nerubnom”, koju je objavio zagrebački nakladnik AGM, podijeljena je u četiri poglavlja, a u njima autor filozofski raspravlja o prostoru, vremenu i načinu potrage za smislom. Tomislav Žigmanov objavio je više knjiga, među njima i knjigu „Hrvati u Vojvodini danas – traganje za identitetom”. (Hina)

Trenutak za pjesmu

Ljerka Totch Naumova

Zapisani znakovi

Plamen oblikuje Srce –
izvor mudrosti

Molitva zove sjetilom –
blaženstvo mira

Zvonik se prepušta –
Nebu noćnom

Nije glupo
vjerovati!

Osječki anziks

Osijek na starim razglednicama

U organizaciji Državnog arhiva u Osijeku i Arhiva Baranjske županije, 9. listopada s početkom u 15 sati u Kući umjetnosti i književnosti u Pečuhu, na Széchenyevu trgu 7, otvorena je izložba naslova „Osječki anziks”, stari Osijek na razglednicama. Pozdravne riječi nazočnima uputili su konzul gerant Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Njikoš Pečkaj, glavna bilježnica Skupštine Baranjske županije dr. Ilona Kovács-László te ravnatelj Državnog arhiva u Osijeku Stjepan Sršan, a izložbu, čiji su domaćini Stjepan Sršan i Imre Ódor, otvorio je predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp.

Pozdravljajući nazočne, Vesna Njikoš Pečkaj između ostalog naglasila je kako se ovom izložbom može upoznati dio prošlosti Osijeka, naselja koje se kao hrvatsko spominje još u osmom stoljeću, a već prije nove ere bilo je mjesto ilirsko-keltske kulture, naziva Mursa. Grad je danas kulturno, sveučilišno i gospodarsko središte istočne Hrvatske koji je, kao što i pjesma kaže, „pun sunca, uz Dravu miran i tih...”.

Izložba u pečuškom Domu umjetnosti nastala je suradnjom dvaju arhiva, Državnog arhiva u Osijeku i Županijskog arhiva u Pečuhu, međuregionalnom i međunarodnom suradnjom dugom 30 godina. Ona je svojevrsna šetnja kroz vrijeme, podsjetnik na prohujalo vrijeme koje je ostavilo svoje tragove, svjedočanstvo o ljudima koji su živjeli u Osijeku, Hrvatima, Nijemcima i Mađarima, i to od konca 19. stoljeća do 1945. godine. Izložba je, kako reče Stjepan Sršan, tek mala ilustracija iz ostavštine i bogatoga fundusa Državnog arhiva u Osijeku.

U drugoj polovici 19. stoljeća Osijek doživljava svoj jaki gospodarski razvoj.

Podižu se mnogobrojne tvornice, plinara, kreće tramvaj, osnivaju se stručne škole, gimnazije, učiteljska i trgovačka škola, grade parkovi. Podižu se objekti i stambena zdanja, sve u secesijskom stilu; arhitektura je to zapadnoga tipa. Osijek poprima srednjoeuropski izgled. Sve se to vidi i na starim razglednicama koje odražavaju duhovnu i materijalnu kulturu Osječana. Izabrani primjeri starih razglednica prikazuju birane sadržaje, Gornji grad, Novi grad, Tvrdu, a razglednice su i svojevrsan svjedok dometa tiskarske vještine, i stvaralaštva te mogućnosti izdavača kao i ukusa širokog kruga potrošača toga doba. Razdoblje od 1890. do 1918, iz kojega je najveći broj izloženih razglednica, jest i „zlatno doba” razvitka razglednica. Ova za-

nimljiva izložba, šetnja kroz prostor i vrijeme staroga Osijeka ispunjava nas nostalgijom i željom da razgledamo i stare razglednice naših gradova.

Branka Pavić-Blažetin

Bogatstvo ...

Blanka Filaković iz Čikerije proslavila je svoj četvrti rođendan kod bake u Pečuhu; na slici sa sestrom Valentinom

ZAGREB – Društvo hrvatskih književnika organizator je 28. zagrebačkih književnih razgovora, koji su se održali od 11. do 14. listopada, s temom „Hrvatska književnost na europskim sveučilištima”. O spomenutoj temi raspravljalo je 16 profesora iz osam europskih zemalja i njihovi hrvatski kolege. U tijeku više od četiri desetljeća, tj. od 1966. kad ih je ustanovio akademik Slavko Mihalić, Zagrebački književni razgovori bili su najvažniji međunarodni pothvat DHK, podsjetio je član Povjerenstva za Razgovore Srećko Lipovčan na konferenciji za novinare u DHK. Poruka je javnosti poziv da zajednički učinimo sve što je moguće kako bi se zadržala europska raznolikost jer, smatra Lipovčan, tomu nema alternative. Član Povjerenstva, književnik Miro Gavran istaknuo je da su 28. zagrebački književni razgovori osmišljeni kako bi bili velika pomoć ljudima koji predaju hrvatsku književnost na europskim sveučilištima.

PEČUH – U Galeriji Csopor(T) Horda koja djeluje u sklopu pečuskoga Hrvatskog kazališta i njezin je sastavni dio, 22. listopada s početkom u 18 sati otvorena je izložba likovnog umjetnika slikara Etká Tutte. Izložbu, koja se može posjetiti svakoga radnoga dana od 9 do 16 sati, otvorit će redatelj László Bagossy.

PEČUH – U Novom Sadu 13. i 14. listopada održana je manifestacija, odnosno festival Bisernica Janike Balaža. Na natjecanju tamburaških sastava i tamburaša nastupio je i Orkestar Vizin iz Pečuha.

BUDIMPEŠTA – Kontejnerski vlakovi vozit će od Bara do Budimpešte 2008. godine. Čelnici Luke Bar i željeznica Crne Gore, Srbije i Mađarske potpisali su nedavno u Baru Strateški memorandum o poslovnoj suradnji čiji ishod u 2008. treba biti pokretanje kontejnerskoga vlaka od Bara do Budimpešte. Time se očekuje intenzivniji transport robe, a velika je to šansa za razvoj barske luke i željezničke infrastrukture na trasi Bar–Budimpešta.

ZAGREB – Od 22. do 26. listopada u Zagrebu, u skladu s praksom koja traje već više od jednoga desetljeća, učenici pečuške hrvatske škole pribivat će nastavu u zagrebačkim školama s kojima ta škola ima prijateljske veze. U Zagrebu će boraviti učenici sedmoga razreda osnovne škole sa svojom razrednicom Marijom Jakšić-Popović i učenici 11. razreda hrvatske gimnazije sa svojom razrednicom Janjom Živković-Mandić.

Baška na petrovskom igrališću

Prvo seniorsko nogometno spravišće

Na poziv petroviske seniorske nogometne grupe 6. oktobra, subotu, je dospila oko podne u Pinčenu dolinu muška ekipa s otoka Krka. Četrnaest futbalištvu su smjestili domaćini pri hiža, a do 16 uri, kada je počela prijateljska utakmica na mjesnom igrališću, bilo je vrijeme i za druženje.

Gostodavatelji, kih petnaest ljet igraju u svojem klubu, a kotrigi su iz takovih nogometnašev ki su aktivno labdanje jur završili. Svako ljetu imaju dost nogometnih utakmica na stranjskom, ali doma isto tako igraju. U prošlosti su svako ljetu priredili spomin-kup u čast pokojnoga igrača i trenera Vincija Wagnera. Sad to već ne organiziraju, ali imaju pravoda utakmice sa sličnim grupama iz susjednih sel. Bašćanski nogometnaši nekoliko misec prlje su začeli trenirati na malom igrališću, no naši nogometnaši su učni da se boru i na velikom igrališću. Suprot toga, u prvom poluvrimenu gosti su veljek puknuli dva gole u domaću mrižu, a Petrovišćane su presenetili ovi nagli zgoditki. Cijelu utakmicu je ovako komentirao petroviski peljač Zoltan Kurcz: – Nisam zadovoljan s rezultatom, kad smo zgubili na 3 : 2. U drugom poluvrimenu zaman smo tiral, nismo mogli izjednačiti rezultat, dobra je bila druga ekipa. Iako smo imali jednu taktiku da ćemo naše goste opiti prlje utakmice, izgleda da nam su bile noge teže. Uz ostalo o ti ćuti je govorio i najzreliji igrač bašćanskih športašev Gojko Štefanić: – Jako smo lipo primljeni, tako da smo se prlje utakmice dobro najili, napili i ovako je bilo malo i teško igrati, ali, evo, jako lipo smo odigrali utakmicu. Domaćini su bili fer u igri, mi smo jako zadovoljni, pokidob je nam ova bila nek peta-šesta utakmica otkad smo osnovali klub. Iako su domaćini bolje organizirani, mi smo danas ipak imali više sreće.

Predlažemo da ov sastanak postaje na neki način tradicionalan, da oni dođu kod nas u Bašku, i zatim mi simo. Cilj toga nogometa je zapravo druženje, ipak smo Hrvati, i ne bi to trebali zabiti da se i ovako njeguje hrvatska tradicija, i na kraju krajev, to je lipo.

Mi smo samo toliko znali da ovdje i u Austriji živu Hrvati, ali nigdar nismo kontakta imali, niti smo bili tu, tako da nam je ovo prvi kontakt i zbilja fenomenalno. Kako smo nadalje doznali od njega, Nogometni klub Vihor je prvi put osnovan 1913. ljeta, a nekoliko puta je i prestao funkcionirati, a ovo ljetu su ga znova zbudili, tako da zopet postaje aktivan kroz dicu ka se naticaju kroz ligu, a stariji člani rekreativno, samo prijateljske utakmice igraju dokle se ne organiziraju na boljem, jačem nivou. S petroviske strane za sazidanje prijateljstava je odgovoran Viktor Kohut, prik njega su simo zašli jur Hrvati iz Jakšića, Beča.

– Najgizdaviji smo na to da smo prije pet ljet bili u Hrvatskoj ter smo utakmicu igrali u Jakšiću polag Požege, a u dogledno vreme smo spremni ići u Švicarsku, isto tako na prijateljsku utakmicu. U Baškoj smo se upoznali s timi iseljeniki, i oni igraju u jednom društvu, ufam se da ćemo dođuće ljetu moći otputovati k njim. Sada su nam se javili opet iz Beča, ki bi došli 27. oktobra, takaj na utakmicu. Za nas dvi utakmice nisu pune, morebit je čuda za naše žene kad s tim naravno i one imaju vekše brige. Čestitam ovoj ekipi iz Baške, oni su nas malo prestrašili u prvom poluvrimenu, mi smo mislili da oni samo mali nogomet igraju, a vidili smo da su oni već odrasli i za nogomet na velikom igrališću. Mislim da smo u prvom poluvrimenu malo zaspali, kad smo se počeli zbuditi, onda je već bilo prekasno.

U budućnosti moramo već koncentrirati da igramo većputi jer smo u kondiciji preslabi, i zato smo bili jako umorni u drugom poluvrimenu. Ufam se da ovo treće poluvreme, u restoranu, jur neće biti tako naporno!

-Tih-

Borut Mohar: „Pokušaj je sad prik nogometa da uspostavimo ponovni kontakt med Petrovim Selom i Baškom..”

Borut Mohar, Bobi, je u minuli ljeti za mnoge Petrovišćane postao prijatelj, pokidob je 1990-ih ljet bio šef baškoga autokampa. U to vrime masovno su tamo prošli naši stanovnici s familijama, društvi na ljetovanje. Petroviski folklorai su jednoč gostovali na Ribarski dani u Baški, a i njevi plesači su nastupali kod nas. Iako su razmišljavali o tom da se i službeno povežu dvi općine, iz toga plana ništ nij realizirano. Prvoga oktobarskoga vikenda na čelu sportske delegacije, poslije dugo ljet, strefili smo se i sa spomenutim baščanskim poznanikom na petrovskom igrališću. Dokle su se nogometaši potili na terenu, napravili smo kratki intervju s nadležnim človikom ki je i ovput odigrao glavnu ulogu da se Baška i Petrovo Selo znova zblizuju.

– Ovput sam dopeljao naš nogo- metni klub *Vihor* da igraju malo s Petrovišćani. Evo, rezultat je trenutno 3 : 1, nećemo reći za koga, ali čujete i sa strane publike što se odigrava. Znači da je živo, i da je utakmica vrlo-vrlo zanimljiva i dobra.

Polag toga moramo reći da naše poznanstvo doseže u daleku prošlost, kad smo se još od toga pominali, tomu je kih 10-15 ljet, kako bi mogli napraviti nekakovu suradnju na općinskoj razini. Po tvom mišljenju zašto nismo to uspjeli?

– Bojim se da nij bilo dovoljno sluha, premalo se je razmišljalo o tom, zato je to palo u vodu, nažalost, ali evo pokušaj je sad prik nogometa da uspostavimo ponovni kontakt med Petrovim Selom i Baškom, ter i nadam se uspjehu. Sad su vaši nogometaši na redu da dojdju kod nas, i to ćemo ostvariti već dojdjuće ljetu.

Naša seniorska grupa je imala negda vezu i sa športašima u Jakšiću, no na danas je i ta kontakt mrtav. Dokidob se more zadržati takovo partnerstvo?

– Prijateljstvo čisto ovisi samo od nekoliko ljudi, tako recimo, koliko mi je poznato, u Jakšiću ta človik ki je to i držao u ruki, ostavio je klub, pak je sve propalo. Ja, i s vaše strane konkretno Viktor Kohut, pokušat ćemo sad malo to više forsirati, s obzirom da Petrovišćani i dalje dojdju u Bašku, i mislim da bi mogli uspjati i nešto više.

Da se vratimo današnjemu zgoditku. Teško je bilo nagovoriti vaše nogometaše da dojdju na ove dane u Gradišće?

– Nije ih bilo teško nagovoriti, jedino je bio problem da su med njimi bili takovi ki su još u petak djelali, i onda su se bojali da će im tri dana preveć biti, kako smo se dogovorili najprlje. No, sve smo to skratili na dva dana, i naši muži su jako oduševljeni. I program nam se vidi što su ponudili vaši ljudi, tj. današnja utakmica. Navečer će biti neka zabava. Prespavat ćemo svaki kod nekoga, i to nam se isto jako dopalo, a sutra ćemo ići na mašu, a poslije pak doma, kad imamo zato dosta puta. Nažalost, imali smo cijelim putem

Kad se najdu stari prijatelji. Sliva Petrovišćan Andraš Milišić ter Borut Mohar iz Baške

godinasto vrime, sprohadjalo nas je sve do iza Zagreba, a ovde je već lipo. Rekao je Viktor da su cijelu noć molili da bude lipo vrime.

Prvi korak je napravljen u ovom prijateljstvu, koje povjerenje nam ostane da ćemo moć ovo partnerstvo kako-tako zdignuti na općinsku razinu, što je već zdavno naš plan, naš cilj?

– Nadam se da bi mogli uspjati jer ja bi sad pokušao nanovič našu folklornu grupu uključiti u ovu suradnju, pa bi to onda moglo ići prik dvi linije. Teško je što više reći zato jer to sada ovisi samo o nami ter od nekih entuzijastov. Čuli ste uprav, sad je jur 3 : 2 na igrališću. Veselje s jedne, a tuga s druge strane, pak mislim da uz dobru volju normalno, svih nas, zajedno, moglo bi se puno toga napraviti.

Važno je danas što će biti na kraju rezultat?

– Mislim da nije, ja bi najviše volio kad bi završilo neriješeno. Onda bi bili zadovoljni i jedni i drugi, tako da manje viču jedni na drugoga, jer u svakom športu, tako i u nogo- metu, uvijek ima malo svadje, prepucavanja, ali to je sve dobrodošlo, znači da su zdravi odnosi.

Željim vam da se dobro čutite ove dane u Pinčenoj dolini i da se vratite s punimi doživljaji u vaš kraj!

– Hvala lipo, i vjerujem da hoćemo!

–*Timea Horvat-*

Glasnik Sv. Ante

Uz blagdan Sv. Franje, 4. listopada, izašao je novi broj glasila svetišta Sv. Ante na Bistriku u Sarajevu. „Glasnik Sv. Ante” donosi niz zanimljivih članaka o ovome svecu i njegovim sljedbenicima – članovima franjevačkog reda, nositeljima mira u Bosni i omiljenim među narodom koji ih je zbog toga nazivao ujacima kroz burnu povijest ovih krajeva.

Tin i Sarajevo

Veliki hrvatski pjesnik Augustin Tin Ujević boravio je od 1930. do 4. listopada 1937. g. u Sarajevu, i tu ostvario najbogatiji opus. Njemu u čast 4. listopada 2007. g. održana je manifestacija „Tin i Sarajevo“ u okviru koje u Pozorišnoj kafani promovirano je istoimeno izdanje, postavljena spomen-ploča na kuću u Dugom sokaku u kojoj je živio, i organiziran okrugli stol „Sedam godina sa i sedamdeset godina bez Tina”. Manifestacija je završena poetskom večeri u Kamernom teatru 55.

Dani Matice hrvatske

U Sarajevu se od 15. do 19. listopada održavaju tradicionalni Dani matice hrvatske u okviru kojih je izložba akademika fra Petra Perice Vidića u Galeriji Collegium artisticum, Glazbena večer sarajevskih gimnazija u Domu Oružanih snaga BiH i koncert „Ljubav to si Ti” u Narodnom pozorištu u kojem sudjeluju Ivo Gamulin Đani i Radojka Šverko.

Leona Sabolek

Pozivnica

Susret pedagoga i javno saslušanje u Baji

Hrvatska samouprava Bačko-kiškunske županije srdačno Vas poziva na Županijski susret hrvatskih pedagoga koji će se prirediti u petak, 26. listopada, s početkom u 14 i 30 u Narodnosnom domu u Baji. Kako nas je obavijestio predsjednik Županijske hrvatske samouprave Joso Šibalin, predavanje o metodi nastave hrvatskoga jezika održat će Edita Horvat-Pauković, ravnateljica petrovošelske osnovne škole, a bit će riječi i o aktualnim pitanjima hrvatskoga školstva u Bačko-kiškunskoj županiji.

Nakon susreta pedagoga, u 16 sati će se održati i javno saslušanje Županijske hrvatske samouprave, na koje se pozivaju svi zainteresirani birači hrvatske zajednice u Bačkoj, koji mogu dati svoje prijedloge i primjedbe na rad Županijske samouprave.

XII. Šokačko sijelo

Bogat kulturni program u Vršendi

Mohača, Dječja bunjevačka plesna skupina iz Kačmara, Ženski pjevački zbor «Orašje», a pratili su ih orkestri «Baranja» iz Pečuha i domaći TS «Orašje». Mohačko kulturno društvo izvelo je tri koreografije: vršendske i santovačke šokačke plesove te običaj šokačkih dodola. Kačmarska plesna skupina prikazala je splet bunjevačkih plesova, a Pjevački zbor «Orašje» izveo izvorne narodne pjesme.

U mjesnom domu kulture okupilo se i staro i mlado, uživalo se u pjesmi i plesu, kako je to i običaj na šokačkom sijelu. Jer okupljanje, druženje i veselje glavni su ciljevi ove tradicionalne priredbe, koja je i ove godine ostvarena uz potporu Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine, zahvaljujući zalaganju članova mjesne hrvatske zajednice okupljene u Hrvatskoj manjinskoj samoupravi te Vjerskoj i kulturnoj udruzi šokačkih Hrvata.

S. B.

U suorganizaciji Hrvatske manjinske samouprave te Vjerske i kulturne udruge šokačkih Hrvata, u subotu, 6. listopada, u Vršendi je priređeno XII. Šokačko sijelo u okviru kojega je održan II. forum hrvatskih manjinskih samouprava mohačke mikroregije, a svečani program uljepšan je svetom misom na hrvatskom jeziku, mimohodom KUD-ova i folklornim programom.

Već po običaju, program Šokačkog sijela započeo je misnim slavljem na hrvatskom jeziku koje je služio mjesni župnik Attila Bognár, a pjesmom uljepšao domaći Ženski pjevački zbor «Orašje».

Svojom nazočnosti vršendsko sijelo uveličali su predstavnica Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Jadranka Telišman i načelnik sela Károly Körtési.

Nakon mise uslijedio je mimohod KUD-ova od župne crkve svetog Mihovila do doma kulture gdje je priređen bogat kulturni program. Okupljene je prigodnim riječima pozdravila predsjednica Hrvatske manjinske samouprave Marijana Balatinac Al Emad dr., podsjetivši na tradiciju šokačkog sijela, te

najavivši sudionike programa. Ove godine nastupili su omladinska, odrasla i izvorna folklorna skupina KUD-a «Mohač» iz

Kaniški mladi tamburaši

U organizaciji kaniške Hrvatske manjinske samouprave, od sredine rujna započet je tečaj učenja tamburice. Svaki tjedan petero nadobudnih mladih Hrvata s pomoću učitelja glazbene umjetnosti Žolta Trojka uče svirati tamburicu.

nastupima povremeno su pomogli tamburaši iz Legrada, snimljena je njihova glazba za plesove, ali kaniški Hrvati žele imati svoj orkestar.

Marija Vargović, predsjednica manjinske samouprave u Kaniži, smatra da učenjem tamburice i mladi naraštaji češće će se sresti s hrvatskom glazbom, a preko nje će se približiti hrvatskom jeziku.

Desetogodišnja i dvanaestogodišnja, djeca koja su se prijavila na tečaj, sva su hrvatskoga podrijetla, roditelji su im se preselili u grad iz Mlinaraca, Serdahela, Sumartona. Kako su ipričala, netko od njih sam je htio učiti na nekakvu žičanom glazbalu, pa se odlučio za tamburicu, a ima i takvih koji su se uključili na nagovor roditelja.

Zasada mladi tamburaši vježbaju na posuđenim glazbalima, ali manjinska samouprava svakako želi nabaviti instrumente za svoje svirače, upravo zbog toga sav prihod tradicionalnoga hrvatskog bala uložiti će u te svrhe.

Inače, mali tamburaši prije negoli započnu sviranje trebaju učiti i hrvatski jezik kako bi ubuduće razumjeli hrvatske pjesme. Njih potičava gđa Vargović.

Beta

Izradila: Dijana Kovčić
iz Ficehaza

PECANJE

– Zašto je mali crv tužan?
– Zato što su mu mama i tata otišli na pecanje!

ISTINA

Tata govori sinu:
– Tvoja učiteljica se danas opet žalila na tebe!
– Ali, tata, to je nemoguće, nije me vidjela cijeli dan!

PREPISIVANJE

Martinov otac pozvan je školskom ravnatelju na razgovor.

– Zašto mislite da je moj sin prepisivao na ispitu?

– Pa, sjedio je na ispitu s najboljom učenicom u razredu i na prva tri pitanja odgovorio kao i ona.

– Ali mogao je i sam znati odgovore!

– Naravno! Ali ona je na četvrto pitanje odgovorila 'ne znam', a vaš sin 'ni ja isto'.

MNOŽENJE

Učitelj upita Ivicu:

– Koliko je 4x3?

Ivica mu odgovori:

– 15!

– Bravo, rekao si mi i više nego što sam tražio.

MOTOR

Učitelj pita Ivicu:

– Ivice, objasni mi kako radi motor?

– Mogu li svojim riječima?

– Naravno!

– Bbbbbbrrrrrrmmmmmm!

JAPANAC

– Kako se zove najbrži Japanac na svijetu?

– To šiba ko ludo.

OCJENE

Kada je Ivica stigao doma zadnjeg dana nastave otac ga upita:

– Gdje su ti ocjene, Ivice?

Ivica mu odgovara:

– Posudio sam ih Marku da prestraši svog tatu!

1. studenoga – Svi sveti, 2. studenoga – Dušni dan

Svi sveti su svetkovina koja je, bez obzira na vjersku pripadnost, prihvaćena kao zajednička civilizacijska vrijednost. Stoga je to i državni praznik u svim zemljama zapadne kulture. Dan kada se uza svijeće podno križeva i kapelica prisjećamo onih koji više nisu s nama, s nadom da su svi oni u svjetlu

vjere pronašli svoj mir. Spomen na svete mučenike u kršćanskoj se tradiciji slavi od IV. stoljeća, no tek je 835. papa Grgur IV. odredio da se u cijeloj Crkvi svetkovina Svih svetih slavi 1. studenoga. Na taj dan svi odlaze u crkvu na svečanu misu, a navečer se posjete grobovi pokojnih rođaka i postavljaju se vijenci i svijeće.

Spomen-dan mrtvih, odnosno Dušni dan, 2. studenoga, počeo se obilježavati od početka XI. stoljeća i ubrzo se proširio među narodima. Crkva je od početka njegovala spomen na pokojne, a o toj brizi svjedoče natpisi u katakombama i spominjanje pokojnika u misama od samog početka. Pri tome se Crkva uvijek poziva na riječi Druge knjige Makabejaca iz Staroga zavjeta: „Sveta je i spasonosna misao moliti za pokojne da im se oprostite grijesi”.

Četrdeset godina „Baranjina“ plesa

Kada sam prije deset godina pisala o jubilarnom programu KUD-a Baranja u povodu proslave njegove tridesetogodišnjice, tekstu sam dala naslov «Baranja», jučer danas, sutra. Uskoro će KUD Baranja, koji vodi Đuro Jerant, i službenim programom u pečuškom Trećem kazalištu 1 studenog obilježiti 40 godina postojanja Folklornog ansambla koji je godinama sinonim za izvrstan folklor. Prije dvadesetak godina, u doba takozvanog plesnog pokreta u Mađarskoj, „Baranja“ na čelu s Antunom Vidakovićem vladala je našim pozornicama, bilo je to njeno zlatno doba, putovanja i nastupi u zemlji i inozemstvu s takozvanim «južnoslavenskim» folklorom, naravno, uz mađarski. Četrdeset godina je mnogo. Utemeljen 1967. godine, Folklorni ansambl Baranja pri Sveučilištu Janusa Pannoniusa. Uglavnom su u njemu plesali studenti hrvatskosrpskoga jezika i njihovi prijatelji, Mađari, Nijemci... Koliko je od tada do danas plesača i naraštaja prošlo kroz „Baranjinu“ plesnu školu, vjerojatno pokazuju statistike. Neki su se zadržavali duže, neki kraće u njoj, a neki su joj ostali vjerni cijeli život, i danas to rade s istim žarom. Mnogi su naučili plesati u „Baranji“ i vratili se nakon studija svojim kućama, vodili

folklorna društva, pri školama u kojima su radili osnivali plesne skupine. Iako osnovan 1967. godine, ansambl je 1970. godine dobio ime Baranja. Od tada, pošto je na čelu „Baranje“ tri godine bio Milan Rockov, nju vodi Antun Vidaković. Godine 1972. Folklorni ansambl Baranja pobjeđuje na natjecanju «Tko što zna», što im otvara vrata sudjelovanja mnogobrojnim festivalima. Vidaković u godinama koje dolaze surađuje s Imreom Eckom u pečuškom baletu, a sve to ima utjecaja na njegov koreografski rad u „Baranji“. Tu je i Antun Kričković koji pomaže. Skuplja se po naseljima, umjetnički se iskazuju plesom, prenose poruku kroz Vidakovićeve koreografije i osvajaju publiku u zemlji i inozemstvu. Suraduju s baletom i kazalištem postižu vrhunske rezultate, i više su puta ponijeli naslov Odličnog ansambla. Smjena generacija na čelu ansambla. Vidaković napušta ansambl 1992. godine, to donosi i promjene u radu, ali se i nadalje postižu uspješni rezultati pod vodstvom Đure Jeranta, koji je na čelu ansambla od 1994. godine kada ansambl dobiva ime KUD Baranja. U tom KUD-u danas pleše veoma mlada generacija plesača proizašla iz „Baranjine“ plesne i umjetničke škole koju prate

još mlađi svirci. Stari baranjaši zajedno s najmlađima, sa svima koji su željeli doći, okupili su se u Maći (Matty). Dva dana druženja na Lantoševu salašu, 28. i 29. rujna. Susret je potaknuo, a tko drugi negoli neumorni zaljubljenik plesa i pjesme, šale i vica Stipo Stević, nekadašnji aktivni plesač „Baranje“, uz pomoć mnogih drugih. Četrdeset godina je proslavljeno tada, vjerujem, s nostalgičnim sjećanjima. Četrdeset godina će i službeno biti proslavljeno „Baranjinom“ folklornom večeri koja će biti održana 1. studenog u pečuškom Trećem kazalištu. Ovoga puta u slikama vam donosimo samo djelić ugođaja iz Maće. *bpb*

Izložba vinkovačkih likovnih umjetnika

Na poticaj predsjednika Hrvatske manjinske samouprave budimpeštanskog X. okruga (Majdan, Kőbánya) i potporom mjesne većinske samouprave, odnosno u sklopu suradnje između Vinkovaca i budimpeštanske samouprave na Majdanu, njegujući i razvijajući tradicionalne odnose između Republike Hrvatske i Republike Mađarske, izaslanstvo grada Vinkovaca 5. i 6. listopada, u povodu otvaranja izložbe vinkovačkih likovnih umjetnika gostovalo je na Majdanu.

Otvarajući postav jedanaestero vinkovačkih likovnih umjetnika, u ime vinkovačkoga Gradskog muzeja kustos Ivica Belamarić, između ostalog rekao je: „Likovna je prošlost vinkovačkoga kraja neobično bogata. Bez imena koja su svojim rođenjem ili djelova-

njem vezana uz ovaj grad, kao što su Slavko Kopač, Vanja Radauš, Albert Kinelt ili Ivan Domac, bilo bi nemoguće ispisati cjelovitu povijest hrvatske moderne umjetnosti. Likovna sadašnjost ovoga grada vrlo je slojevita i raznolika u svojim pojedinačnim ostvarajima. Zbog kratkog vremena i prostornog ograničenja, za potrebe ove izložbe manifestacijskoga karaktera, između četrdesetak autora koji se u našem gradu bave vizualnim u umjetnosti, odlučili smo iz širokoga likovnog kruga izdvojiti djela 11 umjetnika za koje smatramo da kontinuitetom i kvalitetom svoga stvaralaštva, unatrag nekoliko godina, kod nas ponajbolje predstavljaju umjetničku bit situacije u klasičnim medijima slikarstva, kiparstva, grafike i fotografije.” Ova izložba nije žirirana, ona je nastala na uobičajen način, selekcijom onih izložaka koje su odabrali autori i dostavili na temelju poziva na sudjelovanje. Vinkovački su organizatori, uz prijevodni tekst na mađarski jezik naše zastupnice Eve Išpanović, dali tiskati dvojezični katalog u kojem su predstavljeni navedeni vinkovački likovnjaci. Gosti iz Vinkovaca sutradan, sa stručnim vodičem i članovima naše samouprave, upoznali su mnoge kulturno-povijesne znamenitosti mađarske metropole. Izložba vinkovačkih likovnih umjetnika u Prosvjetnom središtu „Patak” za širu javnost otvorena je sve do 20. listopada ove godine.

m. d.

Mihály Kolbe rođen prije 100 godina

Prije sto godina rodio se poznati mohački slikar Mihály Kolbe. U povodu toga velikog događaja i obljetnice, u mohačkom Kosuthovu kinu 12. listopada organizirana je reprezentativna izložba iz Kolbeova slikarskog opusa s radovima koji su u vlasništvu muzeja i privatnih zbirki. Osim grafika i slika, na izložbi su izloženi i osobni predmeti kojima se služio ovaj poznati Mohačanin koji je na svojim platnima s toliko ljubavi i zanesenosti slikao i život mohačkih Hrvata Šokaca. Utjecao je na mnoge naraštaje mohačkih slikara, među njima i na našega Đuru Šarkića, koji je bio njegov učenik i poštovatelj.

Mihály Kolbe rođen je u Legradu 1907, a umro u Mohaču 1990. godine. Najveći broj svojih izložaba imao je u Pečuhu i Baranji, svega dva puta izlagao je u Budimpešti. Svojom slikarskom posebnosti nije „pripadao” takozvanim modernistima; stvarao je na marginama, ali je ostavio trajan trag svojim slikarskim radom u povijesti grada Mohača Za njega je to naselje bilo doživljaj u kojem je proveo cijeli svoj život. Skupljao je motive, bilježio i slikao iz svoje unutrašnje inspiracije. Osim klasičnog obrazovanja i crtačke virtu-

oznosti učene kod Károlya Patkóa i Oszkára Glatza, imao je golemu empatiju prema folkloru, koji ga je okruživao i inspirirao upravo u Mohaču. Tu zanesenost folklorom prenosio je i na svoje učenike i prijatelje slikare poput Ferencsa Martyna. Motivi bušarskih maski, djevojke obučene u šokačku nošnju ili «Šokačke djevojke u plesu», šokačka nevjesta, profili naših Šokica s karakterističnim detaljima, a sve to u crtežu ili na slikama. Određenost doživljajem Dunava i atmosferom Mohača stvarao je Kolbe i na taj način dao velik dug, ako ne i rodnome gradu, a ono gradu koji mu je odredio život i slikarsku inspiraciju.

bpb

ŠELJIN – Na poticaj i u organizaciji predsjednika Hrvatske samouprave grada Šeljina Đuse Dudaša pokrenut je niz predavanja na hrvatskom jeziku u Šeljinu i okolnim hrvatskim naseljima u sklopu takozvanoga programa otvorenog učilišta. Prvo predavanje održano je u Šeljinu 9. listopada, a okupilo se pedesetak zainteresiranih, svih generacija iz mnogih naših podravskih naselja i šire. Predavač je bio Jozo Matošević, ravnatelj gimnazije iz Grubišnoga Polja, a izlagao je na temu povijest Hrvata. Drugo predavanje održano je u Martincima 16. listopada, a predavač je bila etnografkinja, voditeljica Etnografskog muzeja Janus Pannonius u Pečuhu Ruža Begovac koja je govorila o osobitostima hrvatskih etničkih skupina u Mađarskoj. Još dva predavanja predviđaju se tijekom jeseni, u Martincima gdje će nastupiti i dr. Ernest Barić, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, koji će govoriti o jeziku i jezičnim osobitostima Hrvata u Mađarskoj te o dijalektalnim posebnostima, a na sastanku u Lukovišću gost predavač bit će etnolog i sakupljač narodnoga blaga Đuro Franković koji će izlagati na temu povijest podravskih Hrvata. Zašto su potrebna ovakva predavanja i susreti? Malo se zna o tim temama, pogotovo malo znaju oni naši Hrvati koji nisu pohađali hrvatske škole, gimnazije te su ovakvi susreti vrijedni i korisni, a pokazalo se kako postoji velik interes i za hrvatska druženja i okupljanja ovakvoga tipa.

ŠELJIN, GRUBIŠNO POLJE – U Šeljinu su 9. i 10. listopada boravili učenici osnovne škole iz Grubišnoga Polja kod svojih prijatelja učenika i nastavnika koji u šeljinskoj osnovnoj školi uče i predaju hrvatski jezik. Plod je to dugogodišnje školske suradnje koja se ostvaruje i godišnjom razmjenom učenika te zajedničkim druženjima.

SALANTA – KUD Marica ima bogatu jesen, bar što se tiče svojih nastupa. Iz tjedna u tjedan već više od dva mjeseca kako nas je obavijestila Vesna Velin koja uvježbava salantske plesače, članovi toga KUD-a nastupaju što na hrvatskim priredbama u Županiji, što na raznoraznim druženjima i manifestacijama. Takva je bila i tradicionalna priredba koja se svake godine održava u organizaciji Samouprave Baranjske županije Tjedan izvangraničnih Mađara. U sklopu folklornog programa 13. listopada u Pečuhu se publici predstavilo i KUD Marica iz Salante.

U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krležu u Pečuhu 7. studenog je OTVORENI DAN. Djelatnici i škola očekuju sve zainteresirane roditelje i buduće učenike

**Hrvatski vrtić, osnovna škola,
gimnazija i učenički dom Miroslava
Krležu**

H-7624 Pečuh, Ul. Szizgeti 97.

((36) 72 - 252 - 657; 251 - 283

Fax.: (36) 72 - 251 - 283; 252-657

E-mail: krleza@server.krleza.sulinet.hu

Internet: www.krleza.sulinet.hu

Identifikacijski broj Ministarstva
obrazovanja: 027240

**Gimnazijski razredi koji se pokreću u
2008/2009. školskoj godini:**

- Petogodišnja hrvatsko-mađarska dvojezična gimnazija s pripravnim razredom, na temelju programa za nacionalne i etničke manjine, opći program, učenje njemačkog i engleskoga stranog jezika. (Maksimalni broj učenika: 15)
- Četverogodišnja hrvatsko-mađarska dvojezična gimnazija, na temelju programa za nacionalne i etničke manjine, opći program, učenje njemačkog i engleskoga stranog jezika. (Maksimalni broj učenika: 30).

Predstavljamo se:

Škola je **dvojezična gimnazija hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj**. Sustavni je dio Mađarskog odgojno-obrazovnog sustava. Zadaća joj je **pripremiti učenike za maturalni ispit** (na srednjem i višem stupnju), odnosno za **klasifikacijske ispite visokih učilišta**. **Nastavni je jezik hrvatski**. Tradicionalno, na mađarskome jeziku radimo na satima mađarskoga jezika i književnosti. Matematiku, fiziku, kemiju i biologiju predajemo na dva jezika (stručno nazivlje obvezatno i na drugome).

U **9/0. razred** očekujemo učenike koji slabije ili uopće **ne govore hrvatski**, koje ćemo uz održavanje razine znanja iz ostalih predmeta sustavno pripremiti na dvojezičnu nastavu.

Učenike **9. razreda** biramo od onih **sposobnih učenika** koji se testiraju na prijamnome razgovoru i **sposobni su na dva jezika usvojiti gradivo**.

Iz programa:

Materinski jezik: hrvatski materinski jezik, uspješni programi. Hrvatski se predaje još: povijest, zemljopis i umjetnosti.

Umjetnosti: kultura pokreta: hrvatski folklorni plesovi, glazba: hrvatska folklorna glazbala.

Strani jezici: engleski i njemački.

Što nudimo – što očekujemo?

Naglašenije:

- nastava na hrvatskome jeziku
- dvojezična nastava
- hrvatska nacionalna kultura
- informatika
- strani jezici.

Prethodni pismeni razredbeni ispit prije prijamnog postupka.

Uvjeti:

Izvanastavne aktivnosti podržava dobro opremljena **knjižnica, informatička oprema, cjelodnevni stručni nadzor, vlastiti učenički dom i redovito organizirana edukativna putovanja tuzemno i u Hrvatsku**.

Škola hrvatskih tradicija i europske budućnosti:

Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krležu Pečuh – Mađarska

Projekt Komplexnog razvijanja Hrvatsko-mađarskog obrazovnog centra Miroslava Krležu

www.mktwinning.hu

Za dodatne informacije zovi školu!
Pronađimo zajednički najbolje rješenje

Stranicu je sponzorirao oglašivač